

УДК 636.933.2.003.13(477.74)

Китаєва А.П., доктор с.-г. наук, професор
Марчук О.М., аспірантка
Одеський державний аграрний університет
Паларієв О.А., директор
Зелінський М.А., зоотехнік-селекціонер
Агрофірма «Бородіно-А»

ЖИВА МАСА І СМУШКОВИЙ ТИП ОВЕЦЬ КАРАКУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ЕКОТИПІВ В УМОВАХ БУДЖАЦЬКОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Наведенні дані живої маси, смушкового типу та класу овець каракульської породи та асканійської каракульської порід. Встановленні вікові відмінності живої маси вівцематок.

Ключові слова: вівцематки, барани-плідники, жива маса, смушковий тип, клас.

На збільшення виробництва продукції вівчарства впливає багато чинників, одними з яких є правильна організація відтворення стада та інтенсивне використання біологічних можливостей вихідних батьківських форм. Більшості порід овець, притаманний певний потенціал плодючості, прояв якого залежить від віку, умов годівлі, утримання маток і баранів у перед парувальний і парувальний періоди, строків проведення парування і ягніння, індивідуальних особливостей [3, 5]. Важливою складовою поліпшення господарсько-корисних ознак овець племінних і товарних стад є відбір за пристосованістю до певних природно-кліматичних умов зони їх розведення, так як у тварин, вирощених в різних кліматичних і господарських умовах по різному розвиваються продуктивні ознаки.

В сучасних умовах вівчарство може успішно розвиватися тільки при інтенсивному використанні маток для відтворення поголів'я овець, так як воно відноситься до найважливіших господарсько-корисних ознак і забезпечує в кінцевому результаті кількість виробленої продукції [1, 2]. Тому вивчення продуктивних ознак овець основного стада є актуальним для кожного регіону їх розведення.

Метою наших досліджень було вивчення продуктивності овець різних порід і екотипів в умовах Буджацького степу України.

Методика досліджень. Дослідження проводились в АФ «Бородіно-А» на поголів'я смушкових порід, завезених з різних екологічних регіонів: асканійська каракульська (АК) – з Одеської області, каракульська – з республіки Молдова. У баранів-плідників і вівцематок визначали живу масу, клас і смушковий тип за загальноприйнятими методиками. Цифровий матеріал опрацювали методом варіаційної статистики за Н.А. Плохинским [4].

Результати досліджень. Жива маса тварин репродуктивної частини основного стада є одним з показників здоров'я і розвитку продуктивних ознак, так як об'єднує конституціональні і спадково зумовлені властивості тварин, які по різному проявляються в конкретних природних і господарських умовах. Наші дослідження показали, що барани-плідники асканійської каракульської і каракульської порід, завезених з різних регіонів характеризуються і різною живою масою (табл. 1).

Так, барани-плідники асканійської каракульської породи, завезені з племзаводу, розташованому в центральному регіоні Одеської області, мали більшу живу масу, ніж каракульські, завезені з республіки Молдова на 4.1 кг або 5,3%. Однак за класом і смушковим типом усі барани-плідники були оцінені однаково. Усі вони мали жакетний

смушковий тип і клас – еліта. Отже, в нових кліматичних і господарських умовах тварини, завезені з різних природно-кліматичних і господарських умов залежно від породної приналежності неоднаково адаптувалися до умов існування, що позначилося на показниках їх живої маси.

Таблиця 1. Жива маса баранів-плідників, кг

Порода	Вік, роки	n	$X \pm S_x$	$\pm \sigma$	Cv %
Асканійська каракульська	6	3	81,6 $\pm$ 2,27	3,21	3,9
Каракульська	6	3	77,5 $\pm$ 3,14	4,44	5,7

Вікова мінливість живої маси вівцематок, завезених з республіки Молдова наведена в табл. 2 свідчить, що залежно від віку тварини мали різну живу масу.

Таблиця 2. Жива маса вівцематок каракульської породи молдавського екотипу

Вік, роки	n	$X \pm S_x$	$\pm \sigma$	Cv%
2	26	42,90 $\pm$ 0,23	1,19	2,8
3	21	45,33 $\pm$ 0,23	1,05	2,3
4	42	52,44 $\pm$ 0,24	1,55	2,9
5	70	57,60 $\pm$ 0,19	1,58	2,7
6	29	58,70 $\pm$ 0,32	1,72	2,9
7	17	57,00 $\pm$ 0,40	1,61	2,8
Всього	205	52,33 $\pm$ 0,27	1,45	2,7

Середня жива маса вівцематок 52,33 $\pm$ 0,27 кг. Найбільшу живу масу мали вівцематки 6-річного віку (57,70 $\pm$ 0,32) кг, а найменшу 2-річного віку (42,90 $\pm$ 0,23) кг. Перевага вівцематок 6-річного віку над вівцематками іншого віку була статистично вірогідна і становила відповідно: 2-річного віку 15,8 кг або 36,8%, 3-річного – 13,37 кг або 29,5%, 4-річного – 6,26 кг або 11,9% при $P > 0,999$, 5-річного – 1,1 кг або 1,9%, 7-річного – 1,7 кг або 2,9% при $P > 0,99$. Коефіцієнт мінливості живої маси коливався від 2,3 до 2,9%, тобто у кожній віковій групі вівцематок був на низькому рівні.

За смушковим типом вівцематки були віднесені до жакетного, ребристого і плоского типу (табл. 3).

Таблиця 3. Смушковий тип вівцематок

Вік, роки	n	жакетний		ребристий		плоский	
		гол	%	гол	%	гол	%
2	26	19	37,1	5	19,2	2	7,7
3	21	14	66,6	6	28,6	1	4,8
4	42	32	76,2	7	16,7	3	7,1
5	70	59	84,3	4	5,7	7	10,0
6	29	27	93,2	1	3,4	1	3,4
7	17	16	94,1	-	-	1	5,9
Всього	205	167	81,5	23	11,2	15	7,3

Дані табл. 3 свідчать, що серед вівцематок завезених з республіки Молдова найбільшу питому вагу мали вівцематки жакетного смушкового типу, які становили 167 гол. або 81,5%, а найменшу – плоского смушкового типу – 15 гол. або 7,3%.

Тварини з ребристим смушковим типом становили 23 гол. або 11,2 %. Розглядаючи смушковий тип вівцематок у розрізі їх віку слід зазначити, що у вівцематок різного віку переважна більшість відносилась до жакетного смушкового типу. А так як жакетний смушковий тип є найбільш цінним, то вівцематки в нових умовах розведення зберегли цю цінну якість. Класний склад вівцематок наведений в таблиці 4.

Таблиця 4. Клас вівцематок

Вік, роки	n	еліта		I		II	
		гол	%	гол	%	гол	%
2	26	2	7,7	23	88,5	1	3,8
3	21	2	9,5	19	90,5	-	-
4	42	5	11,9	37	88,1	-	-
5	70	4	5,7	65	92,9	1	1,4
6	29	1	3,4	28	96,6	-	-
7	17	1	5,9	14	82,4	2	11,7
Всього	205	15	7,3	186	90,7	4	2,0

Аналізуючи дані табл. 4, слід зазначити, що більше 90% вівцематок мали I клас і тільки 15 голів або 7,3% були віднесені до класу еліта, та 4 гол. або 2,0% - до II класу.

Висновки. На розвиток продуктивних ознак овець смушкових порід впливають не тільки породні, але й природно-кліматичні умови їх вирощування. Жива маса баранів-плідників асканійської породи в нових кліматичних і господарських умовах більше на 4,1 кг або 5,3%, ніж каракульської. Середня жива маса вівцематок – $52,33 \pm 0,27$ кг.

Література

1. Антоненко Т.И. Показатели воспроизводства маток с различной тониной шерсти и энергия роста их потомства / Т.И. Антоненко, Е.Н. Чернобай, Н.И. Ефимова // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2010. - №3. - С. 24-26.
2. Селькин И.М. Плодовитость маток кулундинской породы в зависимости от их возраста, линейной принадлежности и классного состава/ И.М. Селькин, Н.Д. Лобода, А.С. Катаманов // Овцы, козы, шерстяное дело.-2009. - №2. - С. 4-7.
3. Скорых Л.М. Естественная резистентность овец кавказкой породы и ее помисей / Л.М.Скорых, С.С. Бобрышев, О.И. Витанова //Овцы, козы, шерстяное дело.-2007.-№2 С.53-54.
4. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников/Н.А. Плохинский.-М.: Колос, 1969. – 256 с.
5. Шкилев П.Н. Воспроизводительные функции баранов разных пород по сезонам года/П.Н. Шкилев, В.И.Косилов // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2009. - № 2.

Summary

Shows the data of live weight, astrakhan type and class of sheep, Karakul and Karakul breeds Askanian. The age difference of live weight in ewes.

Key words: ewe, sheep producers, live weight, Sheepskin style, class.